

Stockholm den 10 augusti 2023

R-2023/0818

Till Justitiedepartementet

Ju2023/01069

Sveriges advokatsamfund har genom remiss den 27 april 2023 beretts tillfälle att avge yttrande över promemorian Skjutvapen och explosiva varor – skärpta straff för de allvarligare brotten (Ds 2023:11).

Sammanfattning

Advokatsamfundet har inte haft någon erinran mot de straffskärpningar som tidigare har genomförts avseende vapenbrott och brott mot lagen om brandfarliga och explosiva varor.¹ Advokatsamfundet, som ställer sig bakom det i promemorian angivna syftet med de föreslagna ändringarna, har inte heller nu någon erinran i sak mot de ytterligare föreslagna straffskärpningarna som lämnas i promemorian.

Advokatsamfundet vill dock särskilt framhålla vissa synpunkter avseende uppföljning, rättssäkerhet och balans i den straffrättsliga lagstiftningen.

¹ Se Advokatsamfundets remissyttrande den 31 oktober 2019 över promemorian En strängare syn på vapenbrott och smuggling av vapen och explosiva varor (Ds 2019:14), Advokatsamfundets remissyttrande den 4 oktober 2018 över promemorian Tillståndsprövning av vapendelar m.m. (Ds 2018:30) och däri angivna yttranden samt remissyttrande den 26 juni 2017 över departementspromemorian Skjutvapen och explosiva varor – skärpta straff för de grova brotten (Ds 2017:24) och de däri angivna övriga yttrandena.

Synpunkter

Advokatsamfundet vill inledningsvis hänvisa till de principiella aspekter som tidigare anförts på sådana straffskärpande åtgärder som nu återigen föreslås avseende skjutvapen och explosiva varor.²

Advokatsamfundet vill vidare betona vikten av att straffskärpningar genom höjda straffskalor och andra skärpande åtgärder som har genomförts och nu föreslås noggrant behöver analyseras och utvärderas. Det har Advokatsamfundet även tidigare framfört.³ Behovet av utvärdering är i detta sammanhang särskilt stort med hänsyn till de många olika straffskärpningar som genomförts på relativt kort tid.⁴

Advokatsamfundet vill även understryka behovet av att noggrant motivera förslagets proportionalitet. Exempelvis innebär förslaget att minimistraffet för ett grovt vapenbrott som begås utan koppling till kriminella nätverk, är högre än minimistraffen för grov misshandel och våldtäkt. Därtill noteras att straffen för brott som inte anses grova, men som ligger nära gränsen för grovt brott kommer straffas betydligt hårdare än vad som sker i dag. I det sammanhanget ska det särskilt framhållas att vapenbrott och brott mot lagen om brandfarliga och explosiva varor är farebrott.

Att straffen är proportionella är viktigt för allmänhetens tilltro för det straffrättsliga systemet.⁵ Det kan i det avseendet vara en svaghet om skälen för de föreslagna straffskärpningarna vilar allt för tungt på en konstaterad ökning av skjutvapenvåld och sprängningar under en relativt begränsad tid i s.k. kriminella miljöer i samhället.

SVERIGES ADVOKATSAMFUND

Mia Edwall Insulander

² Se särskilt Advokatsamfundets remissyttrande den 26 juni 2017 över departementspromemorian Skjutvapen och explosiva varor – skärpta straff för de grova brotten (Ds 2017:24).

³ Se Advokatsamfundets remissyttrande den 31 oktober 2019 över promemorian En strängare syn på vapenbrott och smuggling av vapen och explosiva varor (Ds 2019:14).

⁴ Se särskilt prop. 2017/18:26 Skjutvapen och explosiva varor – skärpta straff för de grova brotten och prop. 2019/20:200 En strängare syn på hantering av vapen och explosiva varor.

⁵ Advokatsamfundet hänvisar här till regeringens nyliga beslut från den 20 juli 2023 om en översyn av straffskalorna samt ett reformerat och mer rättvist påföljdssystem, dir. 2023:115.